

Aktuality z Evropské unie od Stálého zastoupení ČAK v Bruselu

(listopad 2019)

★ Nová pravidla týkající se DPH v EU

Členské státy se dne 8. listopadu dohodly na nových pravidlech, díky nimž bude systém DPH v EU lépe připraven bránit podvodům v odvětví elektronického obchodování. Podle dnešní dohody budou mít orgány činné v boji proti podvodům poprvé k dispozici relevantní údaje o nákupech online (údaje týkající se DPH, které jsou v držení zprostředkovatelů plateb, jako jsou poskytovatelé kreditních karet a inkasních plateb), které budou následně analyzovány. Ministři financí zemí EU se dnes dále dohodli, že v oblasti DPH omezí byrokracii pro malé a střední podniky a zjednoduší pravidla pro DPH a spotřební daně pro ozbrojené síly členských států EU. Podle nových pravidel bude pro podniky podnikající pouze ve svém vlastním členském státě zaveden jednotný limit pro domácí obrat ve výši 85 000 eur. Malé a střední podniky s přeshraniční činností budou moci být v jiném členském státě od DPH osvobozeny, pokud v celé EU nedosáhnou obratu 100 000 eur. Malé a střední podniky vyhovující uvedeným limitům budou moci při plnění povinností v oblasti DPH využít i dalších zjednodušení, například pokud jde o registraci a vykazování. Nová pravidla by měla vstoupit v platnost v lednu 2024.

★ Posílení ochrany spotřebitele v EU

Rada dne 8. listopadu v návaznosti na dohodu s Evropským parlamentem z března tohoto roku přijala směrnici, kterou se modernizují právní předpisy EU týkající se ochrany spotřebitele a usnadňuje vymáhání práv spotřebitelů. Směrnice zavádí posílenou harmonizaci a zjednodušení některých kritérií používaných pro stanovení úrovně trestů za porušení práva EU v oblasti ochrany spotřebitele; právo spotřebitelů na individuální nápravu, jsou-li poškozeni nekalými obchodními praktikami, jako je agresivní marketing; posílenou transparentnost při online transakcích, zejména pokud jde o využívání online recenzí, personalizované určování ceny založené na algoritmech nebo vyšší umístování výrobků na základě „placeného umístění“; povinnost online tržišť informovat spotřebitele o tom, zda je odpovědným obchodníkem v dané transakci prodejce nebo samotné online tržiště; ochranu spotřebitelů, pokud jde o „bezplatné“ digitální služby, tzn. digitální služby, za něž spotřebitelé neplatí peníze, ale poskytují osobní údaje, například: úložiště cloud, sociální média a e-mailové účty; jasné informace pro spotřebitele v případě snížení ceny; odstranění

nepřiměřené zátěže, jako je například povinnost využívat zastaralé komunikační prostředky, ukládané podnikům stávajícími právními předpisy; vyjasnění týkající se svobody členských států přijmout pravidla na ochranu oprávněných zájmů spotřebitelů s ohledem na některé zvláště agresivní nebo klamavé marketingové či prodejní praktiky v souvislosti s prodejem mimo obchodní prostory; vyjasnění týkající se způsobu klamavého marketingu spočívajícího v „dvojí kvalitě“ výrobků by měly řešit členské státy.

Touto směrnicí se mění směrnice 2005/29/ES o nekalých obchodních praktikách, směrnice 2011/83/EU o právech spotřebitelů, směrnice 93/13/EHS o nepřiměřených smluvních podmínkách a směrnice 98/6/ES o označování cen. Po přijetí směrnice budou mít členské státy 24 měsíců na přijetí opatření nezbytných k jejímu provedení. Tato opatření se začnou uplatňovat o 6 měsíců později.

Více informací je k dispozici v českém jazyce zde: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2019/11/08/eu-consumers-protection-to-be-reinforced/>

Připomínky CCBE k návrhu 2. dodatkového protokolu Úmluvy o kyberkriminalitě

Rada evropských advokátních komor (CCBE) dne 8. listopadu zveřejnila své připomínky k návrhu druhého dodatkového protokolu Úmluvy o kyberkriminalitě Rady Evropy. Ustanovení ve druhé části návrhu dodatku umožňují použití videokonferenčních zařízení pro výslech obviněných a svědků. CCBE v této části chybí jakákoliv zmínka o stanovení závazných požadavků, či minimálních standardů, které musí strany splňovat, aby mohly komunikovat se soudem prostřednictvím videokonferenčního zařízení. Zejména v případě, že se jedná o výslech obviněného/podezřelého je dle CCBE zarážející, že ustanovení ponechává na uvážení žádající strany, za jakých podmínek se rozhodne tento způsob výslechu využít přesto, že je všeobecně známo, že některá základní práva a principy trestního řízení mohou být při použití videokonferenčního zařízení v přeshraničních případech ohroženy. CCBE proto navrhuje, aby Rada Evropy vypracovala a přijala minimální standardy (technické), které zabezpečí vypovídací hodnotu výslechu prostřednictvím videokonferenčního zařízení, jež je srovnatelná s výslechem za přítomnosti osoby výslechu podrobené, včetně kompletní komunikace a možnosti reagovat ze strany všech stran řízení. Tyto standardy dále musí zajistit, že výslech bude zabezpečen před přístupem a jeho zneužitím ze strany hackerů. CCBE v neposlední řadě navrhuje, aby byla explicitně zakotvena možnost advokátů se výslechu prostřednictvím videokonferenčního zařízení zúčastnit a dále vyjmenovává návrhy konkrétních doporučení.

Kompletní připomínky jsou k dispozici v anglickém jazyce zde: https://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/SURVEILLANCE/SVL_Position_papers/EN_SVL_20191108_CCBE-written-comments-on-Draft-2nd-Additional-Protocol-to-the-Convention-on-Cybercrime.pdf

Řízení o porušení povinnosti UK v důsledku nenavržení evropského komisaře

Jako ochránkyně smluv zaslala Evropská Komise Spojenému království dne 14. listopadu dopis s formálním oznámením o porušení závazků vyplývajících ze Smlouvy o EU tím, že VB nenavrhla kandidáta na post komisaře s termínem pro vyjádření do pátku 22. listopadu. Tato krátká lhůta je opodstatněná skutečností, že příští Komise se musí ujmout úřadu co nejdříve.

VB zaslala Komisi odpověď, v níž uvedla, že tamní orgány se domnívají, že nejsou schopny navrhnout kandidáta na post komisaře EU s ohledem na nadcházející všeobecné volby. Evropská Komise připomíná, že v souladu se zavedenou judikaturou EU nesmí členský stát uplatňovat ustanovení, která jsou v jeho domácím právním systému, aby ospravedlňovala nedodržení povinností vyplývajících z práva Unie. Seznam členů nové Evropské komise (schválený Radou EU dne 25. 11. a potvrzený hlasováním v Evropském parlamentu dne 27. 11.) však přesto neobsahuje kandidáta UK a Evropská komise se rozhodla před volbami situaci neeskalovat.

Rada přijala směrnici o přeshraničním přemístění sídla, fúzi a rozdělení

Nová pravidla, jež Rada přijala 18. listopadu zavádějí komplexní postupy pro přeshraniční přemístění sídla a rozdělení společností a stanoví další pravidla pro přeshraniční fúze kapitálových společností usazených v některém z členských států EU. Nabízejí rovněž další zjednodušení, která se použijí na všechny tři uvedené operace. To zahrnuje možnost urychlení postupu tím, že se upustí od zpráv pro společníky a zaměstnance v případě, že s tím akcionáři souhlasí, nebo pokud společnost nebo kterákoli z jejích dceřiných společností nemá žádné zaměstnance. Směrnice stanoví postupy za účelem ověření zákonnosti přeshraničních operací s ohledem na příslušné vnitrostátní právní předpisy a zavádí povinný kontrolní postup zaměřený proti zneužití. Tento postup umožní vnitrostátním orgánům zablokovat přeshraniční operaci, pokud je prováděna za účelem zneužití či podvodu, tj. pokud má vést k vyhýbání se vnitrostátním či unijním právním předpisům či k jejich obcházení, nebo za účelem trestné činnosti. Dohodnuté znění stanoví podobná pravidla týkající se práv účasti zaměstnanců v případě přeshraničních přemístění sídla, fúzí a rozdělení. Zajišťuje rovněž, aby zaměstnanci byli odpovídajícím způsobem informováni a konzultováni ohledně očekávaného dopadu dané operace. Práva menšinových akcionářů a akcionářů, kteří nemají hlasovací práva, budou více chráněna. Současně jsou pro věřitele dotčené společnosti stanovena jasnější a spolehlivější ochranná opatření. Směrnice rovněž podporuje využívání digitálních nástrojů ve všech fázích přeshraniční operace. Příslušné formality, jako je vydání osvědčení předcházející operaci, bude možné splnit on-line. Všechny relevantní informace se budou vyměňovat prostřednictvím stávajících, digitálně propojených obchodních rejstříků. Směrnice vstoupí v platnost 20 dní po vyhlášení v Úředním věstníku Evropské unie. Členské státy pak budou mít 36 měsíců na to, aby přijaly nezbytná opatření k jejímu provedení.

Vyhodnocení každoročního dialogu o právním státě – závěry předsednictví

Rada dne 19. listopadu provedla vyhodnocení svého každoročního dialogu o právním státu a k této otázce projednala soubor závěrů. Předsednictví se vzhledem k tomu, že ohledně jejich znění nebylo dosaženo shody, rozhodlo vydat závěry předsednictví vycházející ze znění návrhu závěrů Rady, které bylo předloženo ministrům.

Závěry předsednictví jsou k dispozici v anglickém jazyce zde: <https://www.consilium.europa.eu/media/41394/st14173-en19.pdf>

Obchodní dohoda mezi EU a Singapurem vstupuje v platnost

Dne 21. listopadu vstoupila v platnost obchodní dohoda mezi EU a Singapurem, jejímž cílem je odstranit všechna zbývající cla uvalená na výrobky z EU; nabídnout nové příležitosti poskytovatelům služeb z EU v odvětvích, jako jsou například telekomunikace, služby v oblasti životního prostředí, inženýrské služby, výpočetní technika a námořní doprava; zajistit právní ochranu 138 tradičních evropských potravin a nápojů, známých jako zeměpisná označení, což je klíčové, neboť Singapur již je pro tyto evropské speciality třetím největším odbytištěm; v klíčových odvětvích odstraní regulační překážky obchodu.

Singapur je zdaleka největším obchodním partnerem EU v regionu jihovýchodní Asie. Celkový dvoustranný obchod zbožím dosahuje hodnoty více než 53 miliard eur, v případě na trhu služeb je to 51 miliard eur. V Singapuru je usazeno více než 10 000 společností z EU, které jej využívají jako uzel obsluhující celou oblast Tichomoří. Singapur je také největším příjemcem evropských investic v Asii, přičemž v posledních letech vykazují investice mezi EU a Singapurem rychlý nárůst: jen v roce 2017 dosáhl celkový objem dvoustranných investic 344 miliard eur.

Podrobnější informace o obchodní dohodě se Singapurem jsou k dispozici v českém jazyce zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/MEMO_18_3327

Komise publikovala studii o odpovědnosti pro umělou inteligenci a další technologie

Evropská komise dne 21. listopadu publikovala studii Expertní skupiny zaměřenou na otázky odpovědnosti a nových technologií s názvem: „Odpovědnost pro umělou inteligenci a další nové technologie“. Umělá inteligence a další vznikající digitální technologie, jako je Internet věcí nebo distribuované účetní technologie mají potenciál transformovat naši společnost a ekonomiku pozitivním směrem. Jejich zavedení však

musí být vybaveno dostatečnými ochrannými opatřeními, aby se minimalizovalo rizika, která tyto technologie mohou způsobit.

Ve svém hodnocení stávajících režimů odpovědnosti, v důsledku vznikajících digitálních technologií, expertní skupina dospěla k závěru, že režimy odpovědnosti použitelné v členských státech zajišťují alespoň základní ochranu poškozených v důsledku použití technologií. Specifické charakteristiky těchto technologií a jejich aplikace včetně složitosti, modifikace prostřednictvím aktualizací nebo omezená předvídatelnost a zranitelnost vůči kybernetickým hrozbám, může ztížit prosazování nároku na náhradu škody i v případech, kdy se to jeví jako oprávněné. Nalézání odpovědnosti tak může být nespravedlivé či neúčinné. Podle expertní skupiny musí dojít k úpravě odpovědnostních režimů, a to jak na evropské, tak na národní úrovni. Studie popisuje možnosti, jak by měly nové odpovědnostní režimy vypadat.

Kompletní studie je k dispozici v anglickém jazyce zde: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/artificial-intelligence>

Nový výbor Rady Evropy pro umělou inteligenci a lidská práva

Rada Evropy zřídila na podzim tohoto roku ad hoc výbor Rady Evropy pro umělou inteligenci a lidská práva (CAHAI), jehož první jednání se uskutečnilo 21. listopadu. Náplní mandátu výboru má být především vypracování studie proveditelnosti a konzultace s dotčenými orgány k tématu umělé inteligence a lidských práv, a to především s ohledem na lidskoprávní standardy, demokracii a vládu práva dle Rady Evropy. Na prvním jednání výboru byly představeny výzvy týkající se rozvoje, designu a použití umělé inteligence, dále práce mezinárodních a regionálních organizací k tématu umělé inteligence a lidských práv, bude diskutováno i zadání pro studii proveditelnosti stejně jako konkrétní pracovní plán pro roky 2020–2021.

Projev předsedy Jeana-Clauda Junckera v Evropském parlamentu u příležitosti rozpravy o výsledcích jeho Komise

Dne 22. listopadu vystoupil se svým projevem ve Štrasburku stávající předseda Evropské komise, Jean-Claude Juncker. Uvedl, že Komise uspořádala 1 815 dialogů s občany a komisaři, celkem 911krát navštívili vnitrostátní a regionální parlamenty; předložili o 83 % legislativních podnětů méně než předchozí Komise, 142 legislativních návrhů stáhli a 162 stávajících předpisů modernizovali. Mezi úspěšnými projekty zmínil: Junckerův plán, změnu interpretace Paktu o stabilitě a růstu, schválení Evropského pilíře sociálních práv, zlepšení situace v Řecku, uzavření 15 mezinárodních obchodních dohod, apod. Juncker rovněž bilancoval ohledně situace uprchlíků a stávajících a budoucích vztahů s Afrikou. Jako zklamání uvedl například nepokročení v jednání o znovusjednocení Kypru; nedokončenou dohodu se

Švýcarskem; či nedokončení bankovní unie. Zmínil, že musíme více hovořit o roli Evropy ve světě. Naším největším úspěchem a výdobytkem zůstává skutečnost, že se nám daří zachovat v Evropě mír. Po celém světě se dnes vede 60 válečných konfliktů. Žádný z nich se neodehrává na území Evropské unie, které bylo v minulých stoletích, včetně toho posledního, místem těch nejkrvavějších válek.

Budoucnost Evropy podle Junckera není růžová - jsme nejmenší kontinent na světě, což si většina Evropanů neuvědomuje, a o to víc musíme držet spolu. Začátkem 20. století žilo v Evropě 20 % světové populace, na konci tohoto století budou Evropané tvořit jen 4 % z 10 miliard lidí a náš ekonomický vliv bude slábnout. Za pár let nebude už ani jeden členský stát EU členem skupiny G7. Proto také potřebujeme posílit pravidla a způsoby rozhodování v otázkách zahraniční politiky. Juncker závěrem uvedl, že odchází z funkce ne smutný, ani nijak zvlášť šťastný, ale s pocitem, že udělal vše, co bylo v jeho silách a kdyby všichni dělali vše, co je v jejich silách, bylo by lépe. Zmínil, že je hrdý na to, že byl tak dlouho malou součástí něčeho většího a důležitějšího než my všichni.

Celý projev je k dispozici v českém jazyce zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/speech_19_6145

Nová Evropská komise

V rámci Plenárního zasedání Evropského parlamentu ve Štrasburku vystoupila dne 27. listopadu zvolená předsedkyně Komise, Ursula von der Leyen se svým projevem, po kterém následovalo hlasování Evropského parlamentu, které pro Komisi dopadlo úspěšně. Von der Leyen hned na úvod zmínila, že ve stejný den, před třiceti lety probíhala v rámci Sametové revoluce stávka, která sjednotila lidi od Prahy po Bratislavu vlnou svobody, odvahy a jednoty. Uvedla, že přesně tento okamžik je pro ni symbolem toho, co má Evropská unie představovat – pospolitou společnost, která chrání svou svobodu a hodnoty, nikoliv pouze zájem o politickou moc, pravidla, regulace, trh a měnu. Von der Leyen citovala v rámci projevu i Václava Havla a děkovala svému předchůdci, Jean-Claude Junckerovi za odvedenou práci a naprostou oddanost vůči EU.

Von der Leyen uvedla, že během posledních čtyř měsíců, tedy od okamžiku, kdy byla vybrána jako budoucí předsedkyně Komise, se setkala se zástupci všech politických frakcí a hlavami členských států, či jejich vlád. Zmínila, že hodlá Evropskému parlamentu naslouchat a pokračovat v osobních jednáních, jako doposud.

Nová Komise, jež byla Evropskou radou schválena 28. listopadu oficiálně zahájí činnost 1. prosince 2019.

Programové priority nové Komise jsou k dispozici v anglickém jazyce zde: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_en.pdf

Složení nové Evropské komise je k dispozici zde: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/headlines/priorities/commission-2019-2024/20191115STO66605/parliament-elects-new-european-commission-infographic>

Kompletní projev je k dispozici v anglickém jazyce zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/speech_19_6408

Rada přijala postoj k novému mechanismu mimosoudního vymáhání

Velvyslanci při EU dne 27. listopadu schválili postoj Rady k návrhu společného rámce a minimálních požadavků pro mimosoudní mechanismus zpětného získání hodnoty úvěrů zajištěných kolaterálem v případě selhání dlužníka. Účinné mimosoudní vymáhání může pomoci zabránit hromadění úvěrů se selháním, neboť bankám poskytuje právní nástroje k rychlejšímu zpětnému získání kolaterálu. Navrhovaný nový mechanismus zrychleného mimosoudního vymáhání kolaterálu by musel být dohodnut úvěrovou institucí a dlužníkem předem, obvykle již při poskytnutí úvěru. Tento mechanismus by byl použitelný pouze pro podnikatelské úvěry. Spotřebitelské úvěry by byly vyloučeny, a stejně tak úvěry jistěné nemovitostí, jenž je hlavním bydlištěm dlužníka. Pokud byl tento nový mechanismus dohodnut mezi stranami a pokud dlužník nesplácí úvěr, byl by kolaterál oceněn a buď prodán (soukromým prodejem nebo veřejnou dražbou), nebo vyvlastněn (převodem vlastnického práva na věřitele). Výnosy by až do výše dlužné částky byly následně převedeny věřiteli.

Zadávání veřejných zakázek: Komise podniká kroky proti ČR v souvislosti s národními pravidly pro zadávání veřejných zakázek a udělování koncesí

Komise se dne 27. listopadu rozhodla zaslat odůvodněná stanoviska Česku a Polsku kvůli nesouladu jejich právních předpisů se směrnicemi z roku 2014 o zadávání veřejných zakázek a udělování koncesí (směrnice 2014/24/EU, 2014/25/EU a 2014/23/EU). Uvedené členské státy mají nyní dva měsíce na to, aby na argumenty předložené Komisí v odůvodněných stanoviscích zareagovaly. Pokud tak neučiní, může Komise rozhodnout o předložení Soudnímu dvoru EU.

Podrobnější informace jsou k dispozici v českém jazyce zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/inf_19_6304

Směrnice o hromadných žalobách

Rada dne 28. listopadu schválila postoj k návrhu směrnice o zástupných žalobách na ochranu kolektivních zájmů spotřebitelů.

Směrnice zmocňuje kvalifikované subjekty, jako jsou organizace spotřebitelů, aby kromě žalob usilovaly také o nápravu, včetně odškodnění nebo poskytnutí náhrady, jménem skupiny spotřebitelů, které byly obchodníkem poškozeny tím, že jednal v rozporu s právními akty EU, stanovenými v příloze návrhu směrnice. Tyto právní akty

odrážejí nedávný vývoj v oblasti ochrany spotřebitele. Vzhledem k tomu, že spotřebitelé dnes působí na širším a stále více digitalizovaném trhu, dosažení vysoké úrovně jejich ochrany vyžaduje, aby oblasti finančních služeb, cestovního ruchu, energetiky, telekomunikace a ochrany údajů, spadaly pod navrhovanou směrnici nad rámec všeobecného spotřebitelského práva.

Pokud jde o kritéria způsobilosti kvalifikovaných subjektů, rozlišuje Rada mezi kvalifikovanými subjekty oprávněnými k podání vnitrostátních zástupných žalob a kvalifikovanými subjekty oprávněnými k podání přeshraničních zástupných žalob. Zatímco v rámci vnitrostátního podání bude subjekt muset splnit kritéria stanovená v právních předpisech daného členského státu, ve druhém případě bude subjekt podléhat harmonizovaným kritériím stanoveným ve směrnici samotné.

Pro účely zástupných žalob na nápravu mají členské státy možnost volit mezi opt-in a opt-out systémem. Pravomocné soudní či správní rozhodnutí zakládající protiprávní jednání, které poškozuje kolektivní zájmy spotřebitelů, bude možné použít jako důkaz existence tohoto protiprávního jednání pro účely jakýchkoli jiných opravných prostředků proti stejnému obchodníkovi pro stejné protiprávní jednání.

Členské státy budou mít 30 měsíců od vstupu této směrnice v platnost na to, aby implementovaly pravidla do vnitrostátního právního řádu, jakož i dalších dvanáct měsíců na zahájení používání pravidel. Směrnice se použije na zástupné žaloby, které byly podány po vstupu pravidel v platnost.

Více informací je k dispozici v anglickém jazyce zde: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2019/11/28/eu-closer-to-enabling-consumers-to-defend-their-rights-collectively/>

10. výročí Listiny základních práv EU

Dne 1. prosince 2019 oslaví Listina základních práv EU 10. výročí od data, kdy se stala právně závaznou. Došlo k tomu v den vstupu Lisabonské smlouvy v platnost – 1. prosince 2009. U příležitosti tohoto výročí uspořádala Evropská komise spolu s finským předsednictvím Rady Evropské unie a Agenturou Evropské unie pro základní práva dne 12. listopadu konferenci, jejímž cílem bylo zjistit, jak zlepšit používání Listiny a informovanost o ní. Listina prosazuje a chrání základní evropské hodnoty, které se odrážejí ve všech právních a politických iniciativách EU, jako je obecné nařízení o ochraně osobních údajů a nová pravidla na ochranu obětí trestných činů a oznamovatelů. Listina je základním nástrojem prosazování a ochrany základních práv v EU.

Konference se zúčastnili zástupci orgánů členských států, soudci, politici, donucovací orgány, právníci a zástupci národních institucí pro lidská práva, orgánů pro rovné zacházení, ombudsmani a další; závěry z konference budou podkladem pro novou strategii týkající se Listiny, kterou Komise hodlá zveřejnit v roce 2020. Komise již letos vydala zprávu o tom, jak instituce a členské státy EU uplatňují Listinu základních práv EU, z níž vyplývá, že potenciál listiny dosud není využíván naplno a povědomí o ní zůstává malé. Zpráva Agentury Evropské unie pro základní práva (FRA) z roku 2019

ukazuje, že členské státy i nadále postrádají vnitrostátní politiky na podporu informovanosti o listině a jejího provádění.

Více informací je k dispozici v anglickém jazyce zde: https://ec.europa.eu/info/events/2019-conference-eu-charter-fundamental-rights-2019-nov-12_en

Judikatura SDEU a ESLP

SDEU: Rozsudek ve spojených věcech C-585/18, C-624/18 a C-625/18 A. K. v. Krajowa Rada Sądownictwa a CP a DO v. Sąd Najwyższy, ze dne 19. listopadu 2019

Předkládající soud musí ověřit nezávislost nového kárného kolegia polského Nejvyššího soudu, aby mohl určit, zda tento orgán může rozhodnout ve sporech týkajících se povinného odchodu soudců Nejvyššího soudu do důchodu, nebo zda takové spory musí být posouzeny soudem splňujícím tento požadavek nezávislosti.

Velký senát Soudního dvora rozhodl ve zrychleném řízení, že právo na účinnou právní ochranu, zaručené článkem 47 Listiny základních práv Evropské unie a potvrzené ve specifické oblasti směrnicí 2000/781, brání tomu, aby spory týkající se uplatňování unijního práva mohly spadat do výlučné pravomoci orgánu, který není nezávislým a nestranným soudem. Podle Soudního dvora je tomu tak v případě, kdy objektivní podmínky, za kterých byl dotýčný orgán zřízen, jeho charakteristiky a způsob, jakým byli jmenováni jeho členové, mohou vyvolat u jednotlivců legitimní pochybnosti o neovlivnitelnosti tohoto orgánu ve vztahu k vnějším skutečnostem, zejména přímým či nepřímým vlivům zákonodárné a výkonné moci, a o jeho neutralitě ve vztahu ke střetávajícím se zájmům.

Předkládajícímu soudu přísluší, aby s přihlédnutím ke všem relevantním skutečnostem, které má k dispozici, určil, zda tomu tak v případě nového kárného kolegia polského Nejvyššího soudu skutečně je. V takovém případě zásada přednosti unijního práva vyžaduje, aby předkládající soud upustil od použití ustanovení vnitrostátního práva vyhrazujícího tomuto kárnému kolegiu pravomoc rozhodnout ve sporech týkajících se povinného odchodu soudců Nejvyššího soudu do důchodu, aby tyto spory mohly být posouzeny soudem splňujícím požadavky nezávislosti a nestrannosti, který by byl v dané oblasti příslušný, kdyby tomu uvedené ustanovení nebránilo.

Ve věcech probíhajících před předkládajícím soudem se tři polští soudci (Nejvyššího správního soudu a Nejvyššího soudu) dovolávají mimo jiné porušení zákazu diskriminace na základě věku v zaměstnání z důvodu jejich předčasného povinného odchodu do důchodu podle nového zákona o Nejvyšším soudu ze dne 8. prosince 2017. Třebaže se po nedávné změně tento zákon již netýká soudců, kteří podobně jako žalobci v původních řízeních již působili u Nejvyššího soudu při nabytí účinnosti

tohoto zákona, a byli v důsledku toho ponecháni ve funkci nebo se do ní vrátili, má předkládající soud za to, že se i nadále potýká s problémem procesní povahy.

Soudní dvůr v první řadě potvrdil použitelnost jak článku 47 Listiny základních práv, tak čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU v projednávané věci, a připomněl, že požadavek nezávislosti soudů je součástí podstaty práva na účinnou soudní ochranu a základního práva na spravedlivý proces. Ve druhé řadě Soudní dvůr zdůraznil konkrétní skutečnosti, které musí předkládající soud přezkoumat: samotná skutečnost, že soudci kárného kolegia jsou jmenováni prezidentem republiky, nemůže založit jejich závislost na politické moci, ani vyvolat pochybnosti o jejich nestrannosti, pokud po svém jmenování nejsou při výkonu své funkce vystaveni žádnému tlaku a nedostávají pokyny, je třeba zohlednit skutkové i právní okolnosti, které se vztahují jak k podmínkám, za kterých byli členové nové Národní rady soudnictví určeni, tak ke způsobu, jakým tento orgán konkrétně plní svou úlohu chránit nezávislost soudů a soudců.

Kompletní rozsudek je k dispozici v českém jazyce zde: <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=3868DF547CED096EA5F52EC78244C93D?text=&docid=220770&pageIndex=0&doclang=CS&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=5625614>

Odbor mezinárodních vztahů ČAK